

Heprealaista viisautta

Jumala ja Perhe

Kirj. John D. Garr, fil.tri, teol.tri,
päätoimittaja, kustantaja

Aarteita, Vanhaa ja Uutta

(Matteus 13:52)

Perhettä vastaan hyökätään armottomasti ja salakavalasti Läntisen maailman lisäksi myös useissa eri kulttuureissa kaikkialla maailmassa, kun maallistuneet ihmiset pyrkivät määrittelemään uudelleen avioliiton ja perheen suurellisessa näyssään ateistisesta monikulttuuriudesta.

Perheet hajoavat, kun moraaliset arvot, etiikka ja myös etiketti syrjäytetään ja niiden tilalle nostetaan hedonistinen, nautintoa korostava, maailmankatsomus, joka rummuttaa tunnuslauseenaan ”Jos se tuntuu hyvältä, tee se” ja jatkaa: ”Tein mitä tahdoin.” Aikuiset ja lapset käyttäytyvät tavalla, joka ei olisi tullut kysymykseenkään sukupolvi sitten.

Yhä useammat kristityt ovat havahtuneet huomaamaan, että ”isompi on parempi” -syndrooma ja ”julkisivu-kompleksi” ovat osoittautuneet vahingollisiksi mitä tulee hyviin suhteisiin Jumalan ja kanssaihminen kanssa. Näytös- ja suorituskeskeisen jumalanpalveluselämän tuomat kokemukset, jotka korostavat hetkellistä tunnetta, jättävät yhä useammat ihmiset sisimmässään tyhjiksi.

Hyvä uutinen on, että Jumala on jo tarttunut toimeen; Hän on nähnyt ennakolta tämän ongelman ja viitoittanut reitin ulos näistä alhoista. Asia on selvä niille, jotka ymmärtävät Jumalan tarkoituksia. On aika palauttaa ennalleen kaikki, mitä Jumala on puhunut profeettojensa kautta maailman luomisesta lähtien. On aika palauttaa perhe jälleen sosiaalisen, akateemisen ja hengellisen kasvun ja kehityksen paikaksi. On aika ottaa käyttöön heprealainen maailmankatsomus, joka tuo muassaan terveen, kokonaisvaltaisuutta korostavan holismin, joka kiinnittää perheen katseen Jumalaan ja Hänen Sanaansa. Valmistautukaa, seurakunta palaa kotiin!

JUMALA PERHEENÄ

Raamatun Jumala ei ole sellainen yksinäisyydessä asuva ylhäisyys, joksi useimmat ihmiset mieltävät Hänet. Raamatun Jumala on itse asiassa perhe, kolmesta (3) muodostuva yhteisö yhdessä (1). Jumala on yksi hengellistä todellisuutta/olomuotoa oleva olento, joka ilmestyy kolmena persoonana: Isänä, Poikana ja Pyhänä Henkenä. Nämä kolme ovat keskenään yhdenvertaisia, samaa todellisuutta ja yhtä ikuisia. Nämä kolme elävät toistensa kanssa täydellisessä yhteydessä, toistensa ympärillä ja sisällä. Jumalaa ei ole olemassa ilman perheen ja yhteisöllisyyden periaatteita.

Avainteksti: Luukas 3:21–22: ”Kun kaikkea kansaa kastettiin ja myös Jeesus oli saanut kasteen, tapahtui hänen rukoillessaan, että taivas aukeni ja Pyhä Henki laskeutui hänen päälleen ruumiillisessa muodossa kuin kyyhkynen. Ja taivaasta kuului ääni: ´Sinä olet minun rakas Poikani, sinuun minä olen mieltynyt.´”

Pohdittavaksi

1) Luukkaan kuvaus Jeesuksen kastetapahtumasta on merkittävä siksi, että siinä Jumalan kolme persoonaa ilmaisevat kaikki itsensä samanaikaisesti. Keskustelkaa siitä, miten Pyhä Henki ja Isä todistivat Jeesuksesta, kun Henki otti ruumiillisen muodon, ja Isä puhui korvinkuultavalla äänellä taivaasta. Jesaja 48:16–17:ssa ennustettiin tämä Jumalan ilmestyminen, kun Messiaan lähettää sekä Herra että Hänen Henkensä. Miten tämä tapahtuma tuo ilmi Jumalan yhteisöllisyyden?

2) Isä, Sana ja Pyhä Henki olivat yhdessä paikalla, kun he yhteistuumin, Yhtenä, loivat maailmankaikkeuden. Etsi luomiskertomuksen kielestä vahvistus tälle totuudelle arvioiden, miten ”alussa Jumala loi taivaan ja maan” (1 Mooses 1:1) laskemalla liikkeelle puhumansa Sanan (1 Mooses 1:3, Joh.1:3; Kol. 1:16) ja liikkuen Henkensä kautta (1 Mooses 1:2).

3) Johanneksen (1:18) ja Paavalin (1 Tim.6:16) mukaan taivaallinen Isä on ikuisesti tuntematon ja salattu. Keskustelkaa Jumalan Sanan (joka ilmestyi Jeesuksena ruumiillisesti Joh.1:1-3,14,18:n mukaan) roolista Isän ilmoittajana ihmiskunnalle. Verratkaa Johanneksen kuvausta siihen, miten Herra ilmestyy Samuelille Sanan kautta (1 Sam 3:21). Analysoikaa myös Pyhän Hengen rooli Jumalan persoonallisena ilmentymänä, joka liikkuu luomakunnan yllä (1 Mooses 1:2) ja asuu uskovissa (Joh.14:26).

4) Olennaisin tieto, mitä Raamattu antaa Jumalasta, löytyy tiivistettynä *Shema'sta*: ”Kuule, Israel, HERRA meidän Jumalamme, HERRA on Yksi” (5 Moos 6:4). Heprean sana, joka on käännetty sanalla yksi (*echad*) merkitsee äärimmäisen ainutlaatuista, mutta se puhuu myös useammasta koostuvasta, yhdistetystä ykseydestä. Paavali lähtee tästä totuudesta, kun hän selittää näin *Shema'a*: ”... meillä on vain yksi Jumala, Isä ... ja yksi Herra, Jeesus Kristus...” (1 Kor.8:6), näyttäen että Isä on *Elohim* (”Jumala”) ja Jeesus on *Jahve* (”HERRA”). Miettikää miten sekä Isä (Jumala) ja Jeesus (Herra) ovat *Shema'ssa*, ensimmäisessä ja tärkeimmässä käskyssä (Mark.12:29).

5) Jos Isä, Poika ja Pyhä Henki ovat *echad*, heidän täytyy olla sitä täydellisessä ykseydessä. Tämä edellyttää, että he ovat toistensa kanssa yhdenvertaisia, yhtäläistä todellisuutta ja yhtäläisiä ikuisia. Vahvistakaa heidän samanarvoisuutensa Fil.2:6:n perusteella. Jos nämä kolme persoonaa ovat kaikki yhdenvertaisesti Jumala, heidän täytyy olla yhtä todellisuutta/olomuotoa/substanssia. Mikä on Jumalan olomuoto (Joh 4:24)? Todistakaa, että Isä, Poika ja Henki ovat olleet aina olemassa ja tulevat olemaan aina olemassa, kun luette Miika 5:2 (Poika) ja 1 Mooses 1:1-2 (Henki).

6) Isä, Poika ja Pyhä Henki ilmestyvät monena persoonana, mutta yhtenä todellisuutena/substanssina, ympäröiden toinen toisensa, asuen toinen toisessaan ja läpäisten toinen toisensa *perikoresiksi* kutsutussa prosessissa (=keskinäinen toisensa läpäiseminen). He eivät ole siis erillisiä olentoja, vaan he ovat yksi Jumala, raamatullisen yksijumalisuuden Jumala. Keskustelkaa tästä äärimmäisen ainutlaatuisuuden täydellisestä ilmentymästä yhteisön ykseydessä. Ei ole yllättävää, että Jumala luodessaan antoi ihmiskunnalle kyvyn heijastaa Hänen ykseyttään tekemällä kahdesta yhden ensimmäisessä ihmisperheessä.

7) Jumalaa kutsutaan Isäksi (Jeremia 31:9; Malakia 1:6), koska halutaan korostaa kahta seikkaa: 1) että Jumala on persoona, ja 2) Jumala on relationaalinen, eli Hänellä on suhde/suhteet toisiin. Vahvistakaa totuus, että Jumala - Isä, Poika ja Henki - ilmentävät sekä erillistä persoonallisuutta että toisiin suhteessa olevaa keskinäisyyttä. Miettikää, miten ykseyden on tarkoitus ihmisten perheissä ja uskon yhteisössä ilmentää näkymätöntä Jumalaa, Kolmea Yhdessä, maan päällä.

Sananselitys

Heprean sana אֶחָד (*echad*) merkitsee: yhdistää, liittää yhteen, olla yhtä/yhteydessä. Sana *echad* on myös lukusana ’yksi’, jolloin se merkitsee ’yksi ainoa, verraton (jota ei voi verrata mihinkään). *Shema* voidaan siksi suomentaa seuraavasti: HERRA [on] meidän Jumalamme, HERRA yksin. Koska *echad* määrittelee Adamin ja Eevan ”yhdeksi lihaksi” (1 Mooses 2:24), voimme käyttää siitä suomennosta ’useammasta muodostuva yhteys/ykseys’, ykseys moninaisuudessa, mikä tekee kahdesta (tai kolmesta) yhden. *Echad* voi toteutua seurakunnassa Jeesuksen Isälle osoittaman rukouksen ”että he olisivat yhtä (*echad*) meissä” täyttymyksenä (Joh 17:21).

Jumala on täydellinen relationaalisuus (suhteita luova ja suhteiden kautta elävä), täydellinen perhe, täydellinen yhteisö. Se että 3 persoonaa – Isä, Poika ja Henki – asuvat toistensa kanssa, yhdessä todellisuuden muodossa, täydellisessä yhteydessä, todistaa siitä, että kanssakäyminen ja yhteys jumalallisessa perheessä ja yhteisössä sekä suhteiden vastavuoroisuus ovat keskeisiä Raamatun Ainoalle Yhdelle Jumalalle.

JUMALA JA TAIVAALLINEN PERHE

Ei ainoastaan maan päällä olevaa uskonyhteisöä pidetä laajana perheenä, jossa Jumala on kaikkien uskollisten Isä, vaan taivaallisen maailmankin kuvataan Raamatussa toimivan perheen käsitteen puitteissa. Niin kuin maan päällä, niin on taivaassa. Itse Jumala on sekä Isä että enkelijoukkojen Hallitsija, ja Hänen taivaalliset lapsensa ylistävät, palvovat ja palvelevat Häntä yötä päivää.

Avainteksti Efesolaiskirje 3:14–15: ”Tämän vuoksi minä notkistan polveni Isän edessä, hänen, josta kaikki isyys taivaissa ja maan päällä saa nimensä.”

Pohdittavaa:

1) Vanhan juutalaisen rukouksen ensimmäisillä sanoilla kunnioitetaan Jumalaa Meidän Isänämme, meidän Kuningasamme *‘Avinu, Malkenu’*. Tällainen puhuttelu kuvaa osuvasti Raamatun Jumalaa: ensiksikin, hän on Isä, ja toiseksi, hän on Kuningas. Vaikka hän on maailmankaikkeuden hallitsija, hän on ennen kaikkea rakkauden Jumala, jonka luonne ilmenee hänen isyydessään. Mitä sinulle merkitsee se, että Jumala on sinun Isäsi? Näetkö hänet Jumalana, joka rakastaa sinua vai näetkö hänet tuomarinasi?

2) Olentoja, jotka Jumala loi kansoittamaan taivaallisen ulottuvuuden, kuvataan Jumalan pojiksi (lapsiksi) (Job 2:1; 38:7). Ennen kuin maa luotiin, enkelit ”Jumalan poikina” huusivat riemusta. Miettikää mikä merkitys on sillä, että Jumala perusti ennen maan luomista luomaansa luomakuntaan perhesuhteiden periaatteen taivaallisiin. Onko tämä ennakkokuva tulevista asioista, että Jumalan tahto tapahtui maan päällä niin kuin taivaissa (Matteus 6:10)?

3) Koska enkelijoukot koostuvat kokonaisuudessaan henkiolennoista, ne ovat luonnostaan sukupuolettomia (kuten Jumalakin). Toisin kuin ihmiset, enkelit luotiin kuolemattomiksi, siksi ei ole tarvetta suvunjatkamiselle eikä siis eri sukupuolille. Vahvista tämä totuus taivaallisesta perheestä: Matteus 22:29–30, Psalmi 8:5, Hepr.2:7-9. Tämän vuoksi enkelten suhdetta taivaalliseen Isään kuvataan käyttämällä sukulaissuhdetta ilmaisevaa sanaa *‘pojat’* (suomessa sukulaisuussuhde tulisi paremmin esiin sanalla tyttäret) (Job2:1). Tämä poistaa myös sen mahdollisuuden, että Jumala olisi neuvotellut enkelten kanssa, kun hän sanoi ”Tehkäämme ihminen kuvaksemme” (1 Mooses 1:26).

4) Taivaassa ei ole vain Isä, siellä on myös äiti. Paavali kuvaa ”ylhäällä olevaa Jerusalemiä” ”meidän kaikkien äitinä” (Gal. 4:26). Taivaallinen ”äiti” ei kuitenkaan ole mikään ”jumalatar”, taivaallisen Isän puoliso (kuten pakanauskonnoissa). Sillä vaikka Jumala ei ole sukupuolinen olento, Jumaluudessa esiintyvät sekä maskuliiniset että feminiiniset ominaisuudet (Ps. 68:5, Jesaja 42:13–14), joihin perustuen Jumala, luodessaan ihmisen, erotti miehelle miespuoliset erikoispiirteet ja naiselle naispuoliset.

5) Heparalaiskirjeen kirjoittaja puhuu vastaavuudesta ”taivaallisen Jerusalemin” ja ”suunnattoman enkelijoukon” ja ”esikoisten seurakunnan” (12:23) välillä. Onko mahdollista, että taivaallinen enkelijoukko ottaisi jollain tapaa äidillisen roolin suhteessaan ihmisiin ja varsinkin uskoviin? Tätäkö Paavali kuvasi Gal. 4:26:ssa?

6) Jeesus auttoi meitä ymmärtämään äidillistä kuvaa taivaallisesta Jerusalemissa sanoessaan: ”Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä pienistä, sillä minä sanon teille; heidän enkelinsä taivaassa katselevat kaiken aikaa minun taivaallisen Isäni kasvoja” (Matt.18:10). Katsokaa, miten enkelit ruokkivat ja suojelevat niitä, jotka ovat Jumalan lapsia Psalmissa 91:11. Oliko tämä profetia vain messiaaninen (Matt 4:6), vai soveltuuko se jokaiseen, joka tekee Herrasta ”turvansa ja linnansa”(Ps 91:2)?

7) Jumalan ensisijainen tehtävä Isänä on siunata ja varjella luomakuntaa. Tämä totuus ilmoitetaan ensimmäisessä niistä kolmesta siunauksesta, jotka kuuluvat Aaronin siunaukseen, Isän siunaukseen: ”HERRA siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua” (4 Moos 6:24). Koska Jumalan sisin olemus on rakkaus, hänen luonteensa mukaista on paitsi luoda myös ylläpitää. Osoita se universaali totuus, että Jumala on luonnostaan rakkaus joka toimii, eikä vain paikallaan pysyvä käsite (1 Joh 4:7-8). Osoita, että Sanansa voimalla Jumala on sekä luonut maailmankaikkeuden että pitää sitä yllä (Joh 1:3; Kol. 1:16; Hepr 1:3). Analysoi käsitettä, että rakkaudesta/rakkauden tähden Jumala loi, ja hän pitää yllä, siunaa ja varjelee sekä taivaallista että maan päällä olevaa luomakuntaa taivaassa ja maan päällä olevan perheen Iankaikkisena Isänä.

Sananselitys

Heprean sana בן (*ben*) merkitsee kirjaimellisesti (jonkun) poika, mutta se voi merkitä myös ”lapset”, kuten 1 Mooses 3:16:ssa, jossa Eevalle sanotaan, että hän on synnyttävä בנים (*banim*), kirjaimellisesti ´poikia´, mutta ilmeisesti tarkoittaa ´lapsia´, sekä poikia että tyttöjä. Vastaavasti kun israelilaisia kutsuttiin Israelin pojiksi, *Bnei Jisrael*, tarkoitettiin sekä miehiä että naisia. Hepreankielessä maskuliinimuotoa käytettäessä luetaan mukaan usein myös naissukupuolen edustajat. Samoin kreikan kielen sanan ´teknon´ kirjaimellinen merkitys on ´poika´, mutta se merkitsee myös ´lapset´. Kun siis käytetään sanaa ´pojat´, se sisältää kaikki Jumalan ´lapset´ niin taivaassa (enkelit) kuin maan päällä (miehet ja naiset).

Jumala on rakkaus, ja hänen rakkautensa tulee ilmi isällisessä suhteessa, joka hänellä on koko luomakuntaan, niin taivaalliseen enkelijoukkoon kuin maan päällä elävään miehistä ja naisista koostuvaan perheeseen. Tämä on se perustavaa laatua oleva jumalallinen totuus, joka välittyy rukouksesta, jonka Jeesus opetti opetuslapsilleen: ”Isä meidän, joka olet taivaissa, pyhitetty olkoon sinun nimesi.”

JUMALA JA MAALLINEN PERHE

Kun Jumala muovasi esiin ihmiskunnan, hänen tarkoituksenaan oli luoda pysyvä jatkuvaan kanssakäymiseen perustuva taivaallis-maallinen suhde. Jumala pitää yllä samaa perhesuhdetta maan asukkaiden kanssa kuin hänellä on taivaallisen perheen kanssa. Jokainen ihminen on todellisessa mielessä Jumalan jälkeläinen. Ne, jotka uskovat Jumalaan, ovat löytäneet todellisen identiteettinsä ilosta, joka virtaa rakkaudellisesta suhteesta Jumalaan Hänen liitonlapsinaan.

Avainteksti, 1 Johannes 3:1-2: ”Katsokaa, millaista rakkautta Isä on meille osoittanut, että meitä kutsutaan Jumalan lapsiksi...Rakkaani, nyt me olemme Jumalan lapsia...Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy...”

Pohdittavaksi:

1) Koska ”maa on HERRAN, ja kaikki mitä siinä on, maailma ja kaikki, jotka asuvat siinä” (Psalmi 24:1, NIV), kaikki ihmiset ovat aivan todellisessa mielessä Jumalan lapsia. Tähän Paavali viittaa

lainatessaan kreikkalaisen runoilijan, Menanderin, Thais-runoa: ”Me olemme [Jumalan] jälkeläisiä (sukua)”. Analysoikaa Paavalin puhetta Areiopagilla (Mars-kukkulalla, Apt.17:22-31) ja osoittakaa, että Jumala ylläpitää perhesuhdetta ihmiskuntaan maailmanlaajuisesti. Luukas 3:38 kuvaa Adamin, koko ihmissuvun pään, ”Jumalan pojaksi”. Osoittakaa Malakia 2:10:stä Jumalan universaali isyys ja Roomalaiskirjeen 2:15:stä ihmisen omantunnon jumalallinen perusta. Laajentaako tämä näkemystäsi Jumalan hallintavallasta?

2) 2Mooses 4:22:ssa Jumala puhuu Israelista ”poikanani, esikoisenani”. Valitessaan Israelin valituksi kansakseen Jumala vahvisti isyytensä periaatteen ja sen, että israelilaiset ovat hänen lapsiaan. Miten Jumalan perhekeskeinen luonto varmistaa hänen peruuttamattoman suhteensa juutalaiseen kansaan (Room. 11:29)?

3) Paavalia liikutti syvästi Jumalan rakkaus, joka oli turvannut ihmiskunnan lapseksiottamisen Jumalan perheeseen Kristuksen kautta vielä heidän ollessaan syntisiä (Room. 5:8). Johannes huudahtaa samoin 1Joh 3:1:ssä. Kuunnelkaa Jumalan vakuutusta: ”Minä olen oleva Isä teille, ja te olette oleva minun poikiani ja tyttäriäni, sanoo Herra Kaikkivaltias” (2 Kor.6:18, NKJV). Voiko ihminen kokea mitään tärkeämpää kuin saada olla osa Jumalan perhettä?

4) Room 9:4:ssä Paavali puhuu erinomaisista siunauksista, jotka Jumala oli antanut Israelin kansalle: ”lapsen asema ja kirkkaus ja liitot. Heille hän antoi lain ja lupaukset ja sääti jumalanpalveluksen.” Kuinka merkittävää on, että tämän Jumalan lahjalistan kärjessä on ”lapsen asema”? Keskustelkaa siitä, miten kirkkaus ja kunnia, liitot, Toora, jumalanpalveluselämä ja lupaukset voivat viedä niin tyystin ajatuksemme, että unohdamme kaikkein tärkeimmän: Jumalan lapsena olemisen?

5) Room.11:ssä Paavali käyttää laajempaa metafooraa kuvatakseen suhdetta Jumalan ja Israelin ja Jumalan ja niiden pakanoiden välillä, jotka uskovat Jeesukseen Messiaana ja Herrana. Voisimme kuvata öljypuuta(oliivipuuta) ”Jumalan Pelastuksen sukupuuksi”. Miettikää parhaillaan käynnissä olevaa Israelin kytkemistä puuhun siitä huolimatta että jotkut oksat on leikattu pois epäuskon tähden. Perustuuko tämä Israelin ansioihin vai Jumalan liittouskollisuuteen (Jesaja 48:9)? Osoittakaa miten puun juurijärjestelmä muodostuu profetoista ja viisaista Jeesuksen ollessa Messiaana pääjuuri. Miten pakanat/ei-juutalaiset lisättiin Jumalan sukupuuhun? Ovatko kaikki sukupuuhun kuuluvat lapset yhdenvertaisia Jumalan edessä (Gal 3:28)?

6) Kautta vuosisatojen uskovat on liitetty Jumalan perheeseen lapseksiottamisen kautta. Tämän perheeseen liittämisen teki mahdolliseksi se, että Jumalan Poika uhrattiin maailman lunastamiseksi (Joh.3:16). Vahvistakaa tämä totuus 1 Pietari 1:3-4,23 ja Room. 8:15 ja Gal. 4:6:n avulla.

7) Hengellinen uudestisyntyminen (”syntyä uudesti” tai ”syntyä ylhäältä”) vie ihmisen sisälle ”Jumalan kuningaskuntaan” (Joh 3:3). Siinä ihminen saa taivaan kansalaisuuden (Fil.3:20), ja hänen nimensä kirjoitetaan Karitsan Elämän Kirjaan (Ilm. 21:27). Se antaa ihmiselle myös Jumalan Israelin kansalaisuuden, sillä pakanoistakin tulee Messiaan kautta Jumalan maanpäällisen valtakunnan kansalaisoikeuden saaneita kansalaisia (Efes.2:19). Kun ihminen kuuluu Messiaalle, hän on täydellisesti Abrahamin lapsi ja kaikkien niiden lupauksen perillinen, jotka Jumala antoi patriarkalle ja hänen siemenelleen (Gal. 3:29). Keskustelkaa mitä kaikkea sisältyy siihen, kun kaikki uskovat otetaan Jumalan perheeseen ja hänen valtakuntaansa.

Sananselitys

Heprean kielen sana מִשְׁפָּחָה (*mishpacha*) merkitsee suomeksi ´perhe´. Se voi merkitä myös klaani, kansa, kansakunta. Tämä merkityksen laajuus korostaa sitä tosiasiaa, että juutalaisen kansan keskuudessa perhe ulottuu käsittämään perinteisen ydinperheen lisäksi myös laajemman perheen ja jopa koko Israelin kansakunnan. Kukaan yksityinen henkilö eikä yksikään perhe ole saari, johon

muut eivät vaikuttaisi. Tämä heprealainen totuus muodostaa perustan Messiaaseen uskovien tunnustamiselle perheen jäseniksi, mitä vahvistavat alkuseurakunnan tervehdittäessä käyttämät ilmaisut ”veli” ja ”sisar”.

Luomakunnan alusta lähtien Jumala on asettanut itsensä kaikkien Isäksi, ja kaikki luodut olennot ovat jossain määrin Jumalan lapsia. Messiaaseen uskovat ovat Jumalan hengellisinä lapsina Jumalan perillisiä ja Kristuksen ”kanssaperillisiä” tavalla, joka vastaa ”ainuusyntyisen Pojan” suhdetta Jumalaan.

IHMISKUNTA: JUMALAN KUVA JA KALTAISUUS

Yksi hätkähdyttävimmistä ja lohdullisimmista Raamatun sanoista on, että Jumala loi ihmiset Jumalan kuvaksi ja kaltaiseksi. Jo tämä antaa meille luottamusta siihen, että ihmisperhe on enemmän kuin umpimähkäinen kemiallisten tai sähköisten sattumien summa. Jumala painoi tarkoituksella kuvansa ihmiseen panemalla jumaluuden kipinän ihmiskuntaan ja muodostamalla yhteisön, joka oli suunniteltu olemaan yhtä/yksi lihassa ja hengessä.

Avainteksti: 1 Mooses 1:26; 5:1-2: ”Sitten Jumala sanoi: ‘Tehkäämme ihminen kuvaksemme, kaltaiseksemme’... Sinä päivänä, jona Jumala loi ihmisen, hän teki hänet Jumalan kaltaiseksi. Hän loi heidät mieheksi ja naiseksi, siunasi heidät ja antoi heille nimen Adam sinä päivänä, jona heidät luotiin” (NASB,KJV).

Pohdittavaksi:

1) Paavali esittää perustavaa laatua olevan periaatteen, joka auttaa meitä ymmärtämään totuuksia Jumalasta, sanoessaan, että Jumalan ”näkymättömät ominaisuudet, hänen iankaikkinen voimansa ja jumaluutensa ovat olleet selvästi nähtävissä ja ymmärrettävissä hänen teoissaan” (Room.1:20). Eikö ole järkeenkäypää, että Luoja jätti puumerkkinsä luomakuntaansa? Miten tämä totuus auttaa sinua ymmärtämään enemmän Jumalasta?

2) Luotuaan maailmankaikkeuden ja asutettuaan maan kasvi- ja eläinkunnalla, Jumala muovasi ihmisen maan tomusta luomisvoimansa purkauksen viimeisenä päivänä. Kaksi tärkeää seikkaa erotti ihmisen kaikesta muusta, mitä Jumala oli luonut. Ensiksikin Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen ja kaltaiseksi (1 Moos 1:26), toiseksi, Jumala puhalsi suoraan ihmisen sieraimiin elämän henkäyksen, niin että ihmisestä tuli ”elävä sielu” (1 Moos. 2:7). Keskustelkaa, mitä liittyy siihen, että olet Jumalan kuvaksi luotu elävä sielu.

3) Monelaisia arvailuja on esitetty siitä, mihin perustuu se, että ihminen tehtiin Jumalan ”kuvaksi ja kaltaiseksi”. Koska Jumala on Henki (Joh.4:24), hänellä ei ole fyysistä muotoa. Siksi Jumalaa kuvaamaan käytetyt antropomorfismit (ihmisen kaltaiset ominaisuudet) ja teriomorfismit (eläimen kaltaiset ominaisuudet) ovat vain ihmisen ymmärryksen mukaisia käsityksiä, eivät kuvauksia Jumalasta. Olisiko tässä syy siihen, miksi Jumala kieltää ihmistä tai eläintä esittävät epäjumalankuvat (5 Moos.4:16-27)?

4) Jotkut, myös Israelin viisaat, ovat ehdottaneet, että Jumalan kuva ja kaltaisuus ihmisessä on sitä, että ihmisellä on järjen voimat ja omatunto. Mutta ihmisen omatunto perustuu siihen, että Toora on kirjoitettu ihmisen sydämeen (Room. 2:15). Arvioikaa, ovatko järki ja looginen ajattelu Jumalan lahjoja ihmiskunnalle vai ovatko ne osa Jumalan kuvasta ihmisessä vai koko Hänen kuvansa ihmisessä.

5) Todellisuudessa se Jumalan olemuksen ydinsisältö, jonka kuvaksi ihminen on luotu, on Jumalan yhteisöllinen, suhteita luova ja suhteessa elävä luonto. Jumala on kolme (3) yhdessä (1); Isä, Poika

ja Pyhä Henki, joiden kesken vallitsee täydellinen vastavuoroisuuden ja ykseyden luoma yhteys. Kun ihmiset elävät Jumalan luomistyön tarkoittamassa yhteydessä, jossa kahdesta tulee yksi, he heijastavat kuvaa Jumalasta. Analysoikaa miten Jumala loi ihmisen kuvakseen luomalla miehen ja naisen ja sitten julistamalla, että he kaksi ovat yksi liha (1 Mooses 2:24). Samaa heprean kielen sanaa 'yksi', joka on *echad*, käytetään kuvaamaan Jumalan ykseyttä *Shema*'ssa (5 Mooses 6:4). Pohtikaa, miten Jumalan ykseys, eli että Jumala on yksi, heijastuu Adamin ja Eevan ykseyteen, eli että Adam ja Eeva ovat yksi.

6) Jotta ihmiskunta voisi heijastaa Jumalan kuvaa, Adam ja Eeva täytyi luoda samanarvoisiksi, yhtäläillä konkreettisiksi ja yhtäläillä kuolevaisiksi (ja heille on varattu mahdollisuus osallisuudesta Elämän Puuhun ja sitä kautta kuolemattomuus). Niin kuin Isä, Poika ja Pyhä Henki, Adam ja Eeva olivat täydellisen yhdenvertaisia joka suhteessa eikä toinen ollut toista alempiarvoisempi eikä kumpikaan ollut toiselle alistettu. Heille annettiin kummallekin yhtäläisesti "maan hallitseminen" (1 Mooses 1:26). Samalla tavalla Adam ja Eeva olivat samaa konkreettista ainetta, kuten Adam tunnusti nähdessään Eevan ensi kerran: " Tämä on nyt vihdoinkin luuta minun luistani ja lihaa minun lihastani" (1 Mooses 2:23). Sekä Adam että Eeva olivat kuolevaisia, ja molemmat valitsivat kuoleman syömällä kielletyn hedelmän. Pohtikaa millä lailla nämä Jumalan ominaisuudet kuvastuvat luomakunnassa.

7) 1 Mooses 5:1-2 kertoo meille, että "Sinä päivänä jona Jumala loi ihmisen, hän teki hänet kaltaiseksi. Hän loi heidät mieheksi ja naiseksi ja siunasi heidät ja antoi heille nimen Adam." Pohtikaa, miten yhteisnimi yhä vahvistaa Adamin ja Eevan ykseyttä ja ehdotonta yhdenvertaisuutta.

Sananselitys

Heprean kielen ilmauksessa אָדָם (*haAdam*) 'ha' on määrätty artikkeli. Tämä on ainut paikka Heprealaisissa Kirjoituksissa, jossa määrättyä artikkelia käytetään nimen edessä, mikä todistaa, että Jumala loi "ihmiskunnan", eikä vain yhtä miespuolista ihmistä. Kaikki, mitä tarvittiin eri sukupuolten olevaisiksi tulemiseen, oli mukana tuossa yhdessä tomumöykässä, jonka Jumala muotoili "ihmiseksi", ja jolle myöhemmin annettaisiin sukupuoli, kun naispuolinen otettiin pois *haAdamin* sisältä Eevaksi. Tämä on lisätodiste ihmisperheen täydellisestä ykseydestä ja samanarvoisuudesta Jumalan ykseyden heijastuksena.

Siitä hetkestä kun Jumala harkitsi ihmisrodun luomista, hän päätti, että tämä luomistyö olisi ainutlaatuinen siinä, että se heijastaisi hänen omaa kuvaansa ja kaltaisuuttaan. Koska Jumala on perhe tai yhteisö, jonka muodostaa kolme yhdessä ainoassa, oli vain luonnollista, että häntä kuvaisi maan päällä perhe tai yhteisö, joka muodostuu kahdesta, jotka ovat yksi, Adam ja Eeva.

HEPREALAINEN MIEHUUS: JUMALAN SUUNNITELMA

Ensimmäisen miespuolisen ihmisen miessukupuoli paljastui vasta, kun Jumala otti pois naispuolisen elementin, joka oli ollut miehen kyljessä, ja käytti sitä perustana, josta Hän muovasi ensimmäisen naisen. Koska mies tehtiin ensin, hänen osalleen lankesi toimia johtajana palvelemisen kautta; ja tämä rooli on pysynyt hänellä järkähtämättä vuosituhansia. Vaikka sitä asemaa on synnin vuoksi käytetty rumasti väärin, Jumalan tarkoitus on, että mies johtaa, siunaa ja varjelee/pitää huolta.

Avainteksti: 1 Mooses 2:7,15: "HERRA Jumala muovasi ihmisen maan tomusta...ja asetti hänet Eedenin puutarhaan viljelemään sitä ja pitämään siitä huolta/varjelemaan sitä."

Pohdittavaksi:

1) Ihmistä ei muovattu Eedenin puutarhassa, vaan hänet asetettiin sinne sen jälkeen, kun hänet oli muovattu maan tomusta puutarhan ulkopuolella (1 Mooses 2:15; 3:23). Tekstissä sanotaan itse asiassa: ”Jumala muovasi ihmisen [*ha-Adam*], - tomua maasta [*ha-adama*]. Huomatkaa ihmisen (*human*) ja maan tomun (*humus*), maan asukkaan ja maan, elimellinen yhteys. Miten se seikka, että ihminen luotiin maan tomusta, yhdistää ihmisen maahan (Psalmi 37:29)? Pohtikaa miksi ihminen luotiin maasta kohtalonaan maahan palaaminen (Room.8:20; 1 Moos.3:19; Saarn.12:7)? Oliko tämä osa Jumalan rakkaudellista suunnitelmaa tuoda ihmiset sisälle rakkautensa piiriin ja rakkaussuhteeseen kanssaan ja antaa heille iankaikkinen elämä (Joh.3:16)?

2) Luodessaan ihmisen Jumala tarkoitti hänet toimimaan palvelijan roolissa. 1 Mooses 2:5:stä huomaamme, että maan kasvikuunta ei ollut vielä täydellinen, koska ”ei ollut ihmistä viljelemässä maata”. Sana, joka on käänneety suomeksi ’viljellä’ on heprean sana *abad*, joka tulee samasta juuresta kuin sana *ebed*, joka tarkoittaa palvelijaa. Keskustelkaa tästä jumalallisesta periaatteesta, että luomisesta lähtien Adamin suvun oli tarkoitus ”palvella” sitä maata/multaa, josta se oli lähtöisin.

3) Jumala sanoi, että ihmisen ”ei ole hyvä” olla yksin. Pohtikaa ihmisessä (miehessä ja naisessa) luontaisesti olevaa tarvetta elää suhteessa toisiin/een ihmisiin/een. Eikö Jumala tarkoittanut alusta alkaen miehet aviomiehiksi ja isiksi? Miten tämä seikka ilmenee miehiksi luotujen geneeissa ja hormoneissa?

4) 1 Mooses 1:26 vakuuttaa, että Jumala tarkoitti ihmisen (miespuolisen ja naispuolisen) ”hallitsemaan” maata (hepr.VT, ja Jewish Bible: ”*hallitkoot he...maata*”). Mutta Jumala määritteli hallitsemisen palvelemiseksi. Adamilla ja Eevalla oli hallintavalta maan ylitse vain kun he palvelivat (”viljelivät”) maata. Arvioikaa hallintavaltaa ja palvelua Jeesuksen Matteus 23:11:ssä lausumien sanojen valossa.

5) Kun Jumala oli tehnyt naisen, mies tunnusti heidän luontaisen ykseytensä ja huudahti: ”Tämä on nyt [vihdoin] luu minun luistani ja liha minun lihastani. Häntä kutsuttakoon miehettäreksi, koska hänet on otettu miehestä” (1 Mooses 2:23; hepr mies *איש* , *ish*, ja nainen *אשה* , *isha*). Antaessaan nimen naispuoliselle luodulle ja julistaessaan näin myös hallintavaltansa häneen, mies otti tässä kahden yhteisössä johtajan roolin; mutta tämä johtajan rooli oli palvelemiseen perustuva rooli, sillä miehen elämäntehtävä tulisi täytetyksi vain siunaamisen ja varjelemisen/huolehtimisen kautta. Pohtikaa millainen tasapaino vallitsee näiden kahden välillä: että mies ja nainen hallitsevat yhdessä maata, ja että miehet omaksuvat palvelijajohtajuuden (Efes.5:25; Kol.3:18-19).

6) Jumala tarkoitti miehen perheen elättäjäksi, rooliin, josta tuli raskaampi syntiinlankeemuksen jälkeen (1 Mooses 3:19). Tästä johtuu, että lukuunottamatta henkilökohtaista identiteettiään Jumalassa, miehet määrittävät työnsä kautta (naiset puolestaan hoivan antajina määrittelevät itsensä suhteidensa kautta). Arvioikaa näitä hyvin todellisia sukupuolten erityispiirteiden välisiä eroavuuksia, ja miten ne vahvistavat ja täydentävät toinen toistaan.

7) On olemassa ero! Huolimatta humanistien pyrkimyksistä edistää ”unisex” yhteiskuntaa, totuus on, että ihmisen perimässä on fysiologisia, psykologisia ja hormonaalisia, miespuolisille ominaisia ja naispuolisille ominaisia erityispiirteitä, jotka ovat enemmän kuin vain silminktävät fysiologiset erot. Jos mies ja nainen olisivat samanlaisia, toinen olisi tarpeeton. Totuus on, että molempia tarvitaan täydentämään ihmisyhtälö, jossa molemmat antavat perheyhteisössä oman yksilöllisen erityisyytensä panoksen vastavuoroisesti toisiaan täydentäen. Keskustelkaa miten tärkeitä eroavuudet ovat, ja ettei niitä puutu. Mitä sellaisia rooleja on, jotka on tarkoitettu miehille ja jotka soveltuvat parhaiten heille?

Sanaselitys

Heprean sana **אָבַד** (*abad*) tarkoittaa ”tehdä työtä, palvella”, 1 Mooses 2:5:ssä käännetty ”viljellä”. Sanan kirjoitusasu on täsmälleen sama kuin sanalla *ebed*, **עֶבֶד**, palvelija tai orja. (Me olimme orjia – **עֲבָדֵינוּ**, Egyptissä, 5 Moos.6:21). Miesten ainutlaatuinen rooli oli ”palvella” maata (1 Moos.3:23) ja ”varjella” sitä. Tämän rakkaudella tehdyn siunaamisen ja varjelemisen palveun täytyy ensin tulla esiin miehen suhteessa naiseen. Jos mies on naisten hyväksikäyttäjä, hän on myös maan hyväksikäyttäjä. Todellinen miehuus tulee toteennäytetyksi vaimon, perheen ja yhteisön rakkaudellisessa palvelemisessa.

Nainen on luotu niin fysiologisesti kuin psykologisesti hoivaamaan, kun taas miehet on luotu tekemään työtä, palvelemaan ja siinä ohessa johtamaan. Heprealaisen mieskäsityksen mukaan miehen tulee siunata ja varjella /pitää huolta, johtamalla perhettä sosiaalisissa kanssakäymisissä, opinnoissa (niin hengellisissä kuin maallisissa) ja rukouksessa ja palvonnassa, sallimatta perheen koskaan unohtaa jumalallista alkulähdettään.

HEPREALAINEN NAISEUS: JUMALAN SUUNNITELMA

Nainen ei ollut mikään myöhempi jumalallinen lisä, jonka Jumala keksi huomattuaan, että hän oli tehnyt virheen ja jättänyt miehen/ihmisen yksin. Ensimmäinen nainen ei ollut myöskään mikään ylimääräisistä miehen ruumiinosista yhteenkoottu kyhäelmä. Nainen täydensi Jumalan suunnitelman luoda ihminen omaksi kuvakseen ja kaltaisekseen. Jumalallinen leikkaus antoi aineksen naisen tekemiseksi ja täydensi näin prosessin, jonka päämäärä oli ilmituoda Jumalan kuva maan päällä.

Avainteksti: 1 Mooses 2:22-23: ”Ja HERRA Jumala rakensi naisen siitä kylkiluusta, jonka hän oli ottanut miehestä, ja toi hänet miehen luo. Mies sanoi: ”Tämä on nyt luu minun luustani ja liha minun lihastani.”

Pohdittavaksi:

1) Jumallaisen luomistyön viimeisessä näytöksessä Jumala teki ihmisen maan tomusta ja elävöitti tuon ruumiin omalla henkäyksellään, tehden näin ”elävän sielun” Jumalan kuvaksi ja kaltaisuuteen. Jumala ei tehnyt *Adamia*, miespuolista ihmistä, tehdäkseen sitten myöhemmin *Chava'n*, Eevan, naispuolisen ihmisen. Jumala teki sananmukaisesti *ha-Adamin ha-adamah*’sta (maan asukas maasta, human from the humus). *Ha-Adam* olisi pitänyt kääntää englanninkielelle sanoilla ”the human” tai ”humanity” eikä ”man”. (Suomessa meillä on hyvä sana ”maamies” kuvaamaan Jumalan tarkoitusta pitää huolta maasta. Suom. huom). Keskustelkaa siitä, miten Jumala loi molemmat sukupuolet yhdessä *ha-Adamissa*.

2) Koska ihminen tehtiin todellista lihaa olevaksi olennoiksi, ei ollut mahdollista että kaksi yhdessä ainoassa kuvaisivat Jumalan Kolmiyhteyttä, Kolmea Yhdessä, ilman että heidät erotettiin kahdeksi erilliseksi ihmiseksi, jotka sitten yhdistyisivät yhdeksi. Pohtikaa, mitä Jumala tarkoitti sanoessaan, että ”*ha-Adamin* ei ollut hyvä olla yksin” (1 Moos.2:18). Miksi yhteys toisiin ihmisiin oli välttämätöntä ihmiselle?

3) Kun Jumala eteni saattamaan loppuun ihmiskunnan luomisen, hän erotti osan *ha-Adamista* ja rakensi sen pohjalta ihmisen, joka sitten tultiin tunnettiin ”naisena”. Se mitä Jumala leikkauksellaan otti *ha-Adamista*, oli *tzela*, joka käännetään yleensä sanalla ’kylkiluu’. Tarkempi käänös olisi ’kylki, sivu’, kuten se on käännetty vanhimmassa hepreasta tehdyssä käänöksessä, Septuagintassa, kreikan sanalla *pleuran*=sivu, kylki. Onko mahdollisesti niin, että Jumala otti *ha-Adamista* ne osat, jotka ovat yksinomaan naiselle ominaisia ja muovaili niiden ympärille Eevan, *Chavan*?

4) Olkoon se mitä Jumala otti 'kylki' tai jotain muuta, se oli se aines, substanssi, jonka ympärille hän muovasi olennon, joka toisi mukanaan luomakuntaan keskinäisen kanssakäymisen, yhteisöllisyyden - naisen. Olkoon niin tai näin, kyse oli osasta, joka oli sisäisesti olemassa *ha-Adamissa*. Pohtikaa tätä miehen ja naisen samaa ainesta, substanssia, olemista, joka tekee heistä olemukseltaan yhdenvertaisia. Onko olemassa viitettä siitä, että naispuolinen luomakunta olisi alempiarvoinen kuin miespuolinen tai miespuoliselle alisteinen?

5) Se minkä Jumala suunnitteli kumppaniksi *ha-Adamille*, oli heprean kielellä *ezer k'negdo*, joka käännetään yleensä sanoilla 'apu, avuksi' ja 'sopiva apu'. Sana 'ezer' kyllä tarkoittaa 'apu', mutta ei alempiarvoisen apulaisen apua. Itse asiassa käytännöllisesti katsoen kaikissa muissa tapauksissa Raamatun kirjoituksissa se tarkoittaa korkeampiarvoisen antamaa apua; mm Jumalasta puhutaan Israelin 'apuna' (Ps 33:20, 115: 9-11). Vahvistakaa se totuus, että naista ei ole milloinkaan tarkoitettu olemaan apulainen, arvoltaan ja kyvyiltään alempiarvoinen ihminen.

6) Heprean *k'negdo* on sanan *ezer* määreenä, eli se kertoo, millaisesta avusta on kyse. *K'negdo* tarkoittaa 'verrattavissa, samanlainen kuin, sopiva tai pätevä'. Kirjaimellisesti käännettynä se tarkoittaa 'vastapäätä, vastakkain'. Tämä ilmaus todistaa, että nainen ei 'apuna' ollut arvoltaan miehen yläpuolella eikä alapuolella. Hän oli miestä 'vastapäätä' (samalla tasolla) ja 'vastakkain' (vastapainona) hänen kanssaan. Kuten eräässä käännöksessä, hän oli "samanarvoinen voima" miehen kanssa. Keskustelkaa Jumalan viisaudesta, kun hän teki kaksi yhdenvertaista olentoa, joille ominaiset miespuoliset ja naispuoliset ominaisuudet tasapainottavat, täydentävät ja tekevät kokonaisiksi toisensa.

7) Mies ja nainen eroavat selvästi toisistaan, mutta kumpikaan ei ole mitenkään vajavainen eikä epätäydellinen. Sukupuolet eroavat toisistaan paitsi fysiologisesti myös muilla tavoilla, koska Jumalan tarkoitus oli, ettei kumpikaan olisi tarpeeton eikä ylimääräinen sen tähden, että olisi täysin identtinen toisen kanssa, ja että molemmat tarvitsisivat toista sukupuolta toisiaan täydentävän vastavuoroisuuden syntymiseksi, joka on jumalallisen ykseyden, *echad*, sisin olemus, jonka kuvaksi ihmiskunta luotiin. Niin kuin mies ja vaimo ovat yhteensopivat anatomiansa puolesta, he sopivat yhteen myös tunne-elämänsä puolesta, älyllisesti, hengellisesti ja sosiaalisesti. Miten tärkeäksi koet sen, että ymmärrät oikein Jumalan suunnitelman miehelle ja naiselle?

Sananselitys

Heprean sanonta עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ (*ezer k'negdo*) tarkoittaa 'pätevä, sopiva apu', joka ei tarkoita alempiarvoista apulaista, sillä muualla Raamatussa *ezer* viittaa ylempiarvoiseen, joka auttaa alempiarvoista (kuten kun Jumala on ihmisen apu). Kuvaileva määre *k'negdo* selventää, millaisesta avusta on kyse: "sopiva, yhdenvertainen, vastakkain oleva, edessä oleva." Tämä merkitsee, että naiset eivät ole alempiarvoisia eivätkö ylempiarvoisia kuin miehet, vaan että molemmat ovat yhdessä yhdenvertaisia henkisesti, hengellisesti, sosiaalisesti ja tunne-elämältään.

Jumala on naista suunnitellessaan ollut aina johdonmukainen: nainen kruunasi Jumalan luomakunnan kunnian, ja on olemukseltaan miehen kanssa yhdenvertainen ja yhtäläistä ainesta, substanssia. Kumpikin edustaa täydellistä vastaparia toinen toiselleen silloin, kun Jumalan suunnitelmaa ei estä toteutumasta synnin mukanaan tuoman hillitsemättömän ahneuden ja itsekkyyden aiheuttama häiriökäyttäytyminen.

AVIOLIITTO: JUMALAN SUUNNITELMA

Avioliitto ei ole yhteiskunnan kehittämä instituutio. Jumala suunnitteli sen itse ja pani sen täytäntöön ensimmäisen kerran Eedenin paratiisissa heijastaakseen näin omaa kuvaansa maan päällä saattaessaan yhteen kaksi erillistä ihmistä yhdeksi superentiteetiksi/kokonaisuudeksi.

deksi. Toisiaan täydentävä vastavuoroisuus, jonka Jumala järjesti kahden muodostamaan kokonaisuuteen, toi yhteen ihmisrodun erilliset puoliskot tehden mahdolliseksi turvallisen ja terveen elämän täydellisen yhteyden.

Avainteksti: 1 Mooses 2:24: ” Sen tähden mies jättää isänsä ja äitinsä ja takertuu vaimoonsa, niin että heistä tulee yksi liha” (TNK-käännöksen mukaan).

Pohdittavaa

1) Avioliitto perustuu liittosuhteeseen, joka on paljon enemmän kuin pelkkä sopimus. Jumala on Jumala, koska hänen liittoukollisuutensa pysyy muuttumattomana. Avioliiton on tarkoitus ilmentää samaa suhteen pysyvyyttä, jota Jumala osoittaa jatkuvasti rakastaessaan ihmiskuntaa. Tutkikaa liiton merkitystä Jumalan suunnittelemana voimana, jolla on keskeinen merkitys avioliittoinstituutiossa (Malakia 2:14).

2) Jumala tarkoitti avioliiton loukkaamattomaksi liitoksi yhden miehen ja yhden naisen välillä. Vaikka hän teki myönnytyksiä ihmisen sydämen kovuuden tähden, ja vaikka useista järjestelyistä tuli yhteiskunnassa hyväksytyjä, Jumalan tahto pysyi samana. Miettikää Jeesuksen sanoja: ”Mutta alusta ei ollut niin” (Matt.19:8-9). Huomatkaa miten Jeesus viittaa Markus 10:4-8:ssa 1 Mooses 2:24:een. Jumalan suunnitelmaan kuului yksiavioinen avioliitto, joka sulki pois useiden vaimojen tai miesten pitämisen samanaikaisesti, sarjamoniavioisuuden (rajoittamaton avioerojen määrä) ja homoseksuaalisuuden. Miettikää, millä tavoilla naiset ja miehet ovat saastuttaneet Jumalan tarkoittaman avioliiton.

3) Yksi syy miksi avioitumisen liitosopimusta täytyy kunnioittaa ja suojella, on se, että avioliitossa on mukana oikeastaan kolme henkilöä: Jumala, mies ja nainen. Israelin viisaat ovat väittäneet lujasti, että Jumala on kaikilla tavoilla osallisena laillisesti solmitussa avioliitossa, vieläpä siinä aviollisessa yhteysaktissa, joka tekee kaksi ”yhdeksi lihaksi”. Keskustelkaa missä laajuudessa Jumala osallistuu kahden yhdeksi tekevään jumalalliseen liittoon.

4) Avioliitto on ihmeellinen, ja selittämättömällä tavalla siitä on tuloksena yksi superkokonaisuus ilman että liiton osapuolien yksilöllisyys häviää. Siitä hetkestä kun Jumala esitteli vastaluomansa Eevan Adamille, hän julisti, että näistä kahdesta tulisi yksi. Jeesus selitti edelleen tätä totuutta: ”...ja niistä kahdesta tulee yksi liha. Niin heitä ei enää ole kaksi, vaan he ovat yksi liha” (Mark.10:8). Fyysinen avioyhteys on vain suuremman hengellisen yhteyden aineellinen osoitus. Avioliitossa Jumalan ykseyden ja yhteyden (kolme 1:ssä) kuvana on kaksi ihmistä, jotka kietoutuvat toisiinsa yhdeksi: rakkausprosessi, joka kuvastaa Jumalan kolmen persoonan toinen toisensa läpäisemistä (perikoreesia) ympäröiden ja lävistäen toinen toisensa, eläen toinen toisissaan keskinäisessä vastavuoroisuudessa. Pohtikaa Jumalan ykseyttä, *echad*, ja avioliiton ykseyttä, *echad*. Miten tämän ymmärtäminen muuttaa käsitystänne avioliiton pyhydestä?

5) Toinen tärkeä heprealaisen avioliittoon kuuluva puoli on Jumalan julistus: ”mies jättäköön isänsä ja äitinsä ja yhtyköön vaimoonsa”. Kuningas Jaakon käännös sanoo osuvasti: ”ja tarttukoön vaimoonsa tai olkoon uskollinen vaimolleen.” Siitä huolimatta että jo Raamatun varhaishistoriasta asti naisen on, ironista kyllä, ollut jätettävä perheensä ja liityttävä aviomieheensä, Jumala sanoi, että mies jättäisi ja tarttuisi. Vaimon ei ollut koskaan tarkoitus olla vain miehen hankkimaa omaisuutta. Jumalan tarkoitus oli, että mies jättäisi perheensä ja sosiaalisen elämänsä yhtyäkseen/liittyäkseen vaimoonsa. Miettikää tapoja, joilla Jumalan alkuperäisessä tarkoituksessa pysyminen olisi voinut estää paljon menneisyydessä tapahtunutta naisten hyväksikäyttöä.

6) Avioliitto on rakkauden instituutio. Se lepää liittoon perustuvan rakkauden pohjalla, joka kasvaa ja kehittyy (ei ihastumiseen eikä itsekkäisiin himoihin pohjautuen). Pohtikaa, mitä tarkoittaa, että Iisak otti Rebekan vaimokseen, ja sitten hän rakasti häntä (1 Moos. 24:67; suomentajan huomautus:

Hebrew Biblen ja Jewish Biblen mukaan sanatarkasti: ”Siten Iisak vei hänet äitinsä Saaran teltaan, ja otti Rebekan, ja hänestä tuli hänen vaimonsa, ja hän rakasti Rebekkaa.”)

7) Efesolaiskirjeessä 5:23–28 Paavali puhuu Kristuksen ja seurakunnan suhteesta ja kahden ihmisen avioliittosuhteesta ”suurena salaisuutena”. Pohtikaa, miten avioliitot kukoistaisivat, jos kaikki aviomiehet rakastaisivat vaimoan niin kuin Kristus rakastaa seurakuntaa, ja jos kaikki aviovaimot olisivat yhtä omistautuneita aviomiehelleen kuin seurakunta on (tai sen kuuluisi olla) Kristukselle. Eikö tämä olisi paluuta Paratiisiin?

Sanaselitys

Heprean kielen sana *בְּרִית* (*brit*) merkitsee ’liitto’. Liitto on jumalallinen väline, joka liittää Jumalan ihmisiin (esim. Aabrahamin liitossa tai Armoliitossa) ja ihmisen ihmiseen (avioliitossa). Heprean sana *דַּבָּק* (*dabak*), jota käytetään 1 Moos 2:24:ssä kuvaamaan aviomiehen ja aviovaimon yhteenliittymistä, on hyvin konkreettinen: kirjaimellisesti se tarkoittaa ”tulla yhteenliimatuiksi”. Avioliitto sementoi kaksi liiton tekijää yhdeksi superkokonaisuudeksi tuottaen näin tulokseksi ”yhden lihan”, *echad*, yhteyden ykseydessä, joka on verrannollinen Jumalan *echadiin*.

Jumala näki, että inhimillisen kanssakäymisen/yhteyden puuttuminen ”ei ollut hyvä”. Siksi hän teki kaksi ihmistä tarkoituksenaan tehdä heidät yhdeksi jumalallisen avioliittosopimuksen kautta. Kun Jumala on avioliiton keskipisteenä, hän tuo yhteyden ja yhteenkuuluvuuden *echadin*, joka voi ilmentää taivasta maan päällä terveen ja onnellisen perheen muodossa.

HEPREALAISET LAPSET

Muinaisessa maailmassa, jossa suhde lapsiin oli laajalti käyttökelpoisuuteen ja hyödyn saamiseen perustuva, heprealaisessa maailmassa lasten asema oli ainutlaatuinen. Se perustui kaiken inhimillisen elämän pyhyteen ja uskoon, että lapset ovat Jumalan lahjoja, jotka veisivät mukanaan tulevaisuuteen nykyhetken arvot ja ymmärryksen Jumalasta. Tämä perustavaa laatua oleva heprealainen käsitys on tuottanut juutalaisen yhteisön, joka siunaa lapsensa Jumalan siunauksella.

Avainteksti: Psalmi 127:3: ”Katso, lapset ovat Herralta saatu lahja, kohdun hedelmä on palkka.”

Pohdittavaksi:

1) Koska heprealainen näkemys on ollut aina se, että Jumala loi maailmankaikkeuden ja ihmiskunnan, ja että kaikki ihmiset ovat hänen lapsiaan, heprealainen perhe on myös ymmärtänyt, että lapset ovat Jumalan lahja eikä biologinen vahinko. Tämä ymmärrys perustunee varhaisimpiin Ensimmäisen Mooseksen kirjan kertomuksiin. Kun ensimmäinen ihmislapsi syntyi, hänen äitinsä huudahti: ”Olen saanut pojan HERRAN avulla” (1 Moos 4:1). Kuinka merkittävää on se, että Eeva tunnusti poikansa Jumalan lahjaksi eikä pelkäksi biologiseksi sattumaksi?

2) Miettikää mitä kaikkea sisältyy Psalmi 127:3:een ja sen yksinkertaisen suoraan julistukseen lasten alkulähteestä ja siitä seuraavasta arvosta. Missä mielessä lapset ovat Jumalan antama palkka vanhurskaille? Kun uskovat tunnistavat lapset Jumalan lahjaksi, he ymmärtävät kuinka mittaamattoman arvokkaan aarteen Jumala on uskonut heidän hoitoonsa. Arvioikaa sitä suurta luottamusta, jota Jumala osoittaa antaessaan lapset vanhempien käsiin.

3) Muinaisessa maailmassa tapahtui paljon lastenmurhia, koska haluttiin hillitä väestön kasvua ja pitää yllä valtion ”elämänlaatua”. Tätä tapahtui etenkin Kreikassa, jossa vanhemmilla oli lapsen syntymän jälkeen seitsemän päivää aikaa päättää, saisiko lapsi elää vai ”jätettäisiinkö” hänet

luonnonvoimien armoille. Spartassa kaupungin vanhimmat tutkivat jokaisen vastasyntyneen päättääkseen, täyttikö lapsi valtion rodunjalostusopin mukaiset vaatimukset, jotka tähtäsivät valtion sotilasluokan kasvattamiseen. Verratkaa keskenään tätä kreikkalaista näkemystä lapsista ja Raamatun näkemystä lapsista.

4) Monessa entisajan valtakunnassa vauvojen, etenkin perheen esikoisten, uhraaminen kuului pakanajumaluuksien palvontamenoihin. Jerusalemin eteläpuolella Hinnomin laaksossa harjoitetussa Moolokin palvontaan kuuluvissa menoissa papit murskasivat vauvojen päät kivijumalan polvia vasten ja heittivät jäännökset jumalan vatsassa olevaan tuleen. Keskustelkaa Jumalan tuomiosta Moolokin palvojille (3 Mooses 18:21; 20:2-5). Osoittakaa perussyy siihen, että Jumala otti Salomolta valtakunnan (1 Kun.11:7-11). Miten vakavasti Jumala suhtautuu lasten hyväksikäyttöön?

5) Syy uuden sukupolven syntymiseen johtuu siitä biologisesta tosiseikasta, että ihmiset ovat kuolevaisia olentoja. Ihmiskunta pysyy elossa vain lisääntymisen kautta. Siksi Jumalan ensimmäinen käsky Raamatussa kuului ”olkaa hedelmälliset ja täyttäkää maa”. (1 Moos 1:28). Ainoa keino, jolla vanhurskaat voivat lähettää arvojensa viestikapulan tulevaisuuteen, on lasten kautta. Arvioikaa Psalmin 127:4-5 metaforaa.

6) Jeesus ei keksinyt lapsille uutta asemaa: hän vahvisti vain sen asenteen, joka oli osa raamatullista kulttuuria, kun hän otti lapset syliinsä, laittoi kätensä heidän päälleen ja siunasi heidät (Mark.10:16). Tässä toteutui Jumalan Moosekselle antama käsky, että siunaus, jonka hän oli sanellut profeetalle, tuli lausua Israelin lasten ylitse ikuisesti (4 Moos.6:23-27). Selittääkö tämä Jeesuksen turhautumisen niihin, jotka yrittivät pitää hänet erillään ”lapsista” (Luuk.18:16)? Pohtikaa hänen julistustaan, että kukaan ei voi päästä Jumalan kuningaskuntaan, ellei tule pienen lapsen kaltaiseksi (Matt.18:3).

7) Paavali jakaa tervehenkisiä ohjeita siitä, mikä kuuluu vanhempien vastuuseen lapsistaan: lapsia ei saa kiihottaa vihaan, vaan heitä pitää ohjata ”kurissa ja Herran nuhteessa” (Efes.6:4; Sananl.22:15; 23:14). Heprealaisessa kulttuurissa äiti opetti lasta siihen asti, kun lapsi vieroitettiin; isä opetti murrosikään asti ja vanhimmat aikuisuuteen asti. Miettikää, miten tärkeitä osatekijöitä opetus ja kurinpito ovat aidossa vanhemmuudessa, johon kuuluu lasten siunaaminen ja heistä huolehtiminen tarjoamalla heille *shalom*-rauhantäyteinen koti.

Sananselitys

Heprean sana נחלה (*nachala*) merkitsee ´perintö, perintöosa´. Se voi merkitä myös ´osa tai osuus´. Sana שכר (*sakar*) tarkoittaa ´vuokra, palkka, palkkio´. Se voi tarkoittaa myös ´matkalipun hinta tai kauttakulkumaksu´. Näitä kahta hepreaksan sanaa käytetään Raamatussa kuvaamaan nimenomaan uskovien näkemystä lapsista: he ovat Jumalan antama perintö vanhemmille, ja he ovat Jumalan antama palkka. Voisiko olla niin, että lapset ovat myöskin ”matkalippu tulevaisuuteen”, minkä kautta Jumala antaa vanhempien varmistaa, että heidän DNA:nsa ja heidän oikeus- ja armoarvonsa jäävät elämään heidän kuoltuaan?

Jotain jumalallista liittyy ihmisen jälkikasvun lisääntymiseen. Lapset ovat kallisarvoisia lahjoja, jotka Jumala antaa vanhempien huomaan näiden vakavien ohjeiden saattelemana: vanhempien tulee siunata ja varjella lapsia haavoittuvien ikävuosien aikana, kun he siirtyvät vauvaiästä lapsuuteen, murrosikään ja siitä eteenpäin, niin että jokainen sukupolvi saa elää jumalallisesta siemenestä.

MIEHET HEPREALAISISSA KIRJOITUKSISSA

Jokaisen miehen suurin esikuva aviomiehen ja isän roolin toteuttamisessa on itse Jumala, Israelin aviomies ja ihmiskunnan Isä. Aivan niin kuin Jumala pysyi sitoutuneena Israeliin ja lapsiinsa horjumatta ja tinkimättä, niin Jumalan miesten täytyy osoittaa rakastavaa uskollisuuttaan perheilleen, siunaten ja hoitaen sekä vaimoa että lapsia yhtäläisen rakastavan palvelun kautta, jota Jumala osoitti ihmisperheelle Kristuksen kautta.

Avainteksti: 1 Mooses 18:19: ”Sillä minä olen valinnut [Abrahamin], että hän käskisi lapsiaan ja perhettään pysymään HERRAN tiellä ja toimimaan vanhurskaasti ja oikeudenmukaisesti.”

Pohdittavaksi

1) Abraham on miehen prototyyppi siinä mielessä, että hän oli se ainoa ihminen maailmassa, jonka Jumala valitsi solmiakseen hänen kanssaan liiton, joka toisi Jumalan siunauksen koko ihmiskunnalle (1 Moos.12:3). Jumalan valinta perustui Abrahamin uskoon ja uskollisuuteen siirtää Jumalan ohjeet ja usko Jumalaan jälkeläisiinsä (1 Moos.18:19). Pohtikaa näitä ja muita Abrahamin ominaisuuksia, joiden tähden Jumala valitsi hänet uskon isäksi. Mitä tarkoittaa ”Abraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi” (Room.4:3)? Miten tärkeää uskollisuus Jumalaa kohtaan on heprealaiselle miehelle?

2) Aaronin siunaus (4 Mooses 6:24–26) on kolmiosainen siunaus: siunaus Isältä, siunaus Pojalta ja siunaus Pyhältä Hengeltä. Isän siunaus kuuluu näin: ” Herra siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua.” Isän ainutlaatuisen rooli on siis siunata ja varjella. Tästä johtuu, että miehet kokevat suurimman henkilökohtaisen täyttymyksensä siunatessaan ja varjellessaan perhettään. Pohtikaa tapaa, millä Jumalan isyys heijastuu ihmisissä.

3) Nainen on luotu anatomialtaan ja tunteiltaan antamaan elämää ja hoivaamaan, kun taas miehen on tarkoitus huolehtia perheestään työtä tekemällä: ”Otsasi hiessä sinun pitää leipäsi syödä” (1 Moos.3:19). Huomatkaa, että käsky tehdä työtä vahvistetaan 2 Tess. 3:10–12:ssa. Mistä johtuu, että miehillä, jotka eivät tee työtä, on huono itsetunto, ja heillä esiintyy usein he ikkohohermoisuutta ja päihteiden väärinkäyttöä?

4) Yhteiskunnassa miesten arvoa mitataan heidän työlleen annetun arvon perusteella. Seurakunta on myös jakanut työn ”maalliseen eli sekulaariin” ja ”hengelliseen” työhön, mikä on johtanut siihen, että ”maallista” työtä pidetään alempiarvoisena ja ”hengellistä” korotetaan. Totuus on, että kaikki työ on arvokasta, koska se on Jumalan käskyn toteuttamista, ja siinä mielessä työ on Jumalan palvelemista. Tästä on todistuksena yksi heprean kielen jumalanpalvelusta tarkoittava sana *aboda*, jonka toinen merkitys on ’työ’. Analysoikaa sekä miesten että naisten tekemää työtä. Miten ihmisen työ on Jumalan työtä laadustaan huolimatta?

5) Vaikka kyseessä ei olekaan ehdoton vaatimus, miehet on yleensä tarkoitettu olemaan johtajina perheessä, yhteiskunnassa ja seurakunnassa. Mutta tämä ei rajaa pois naisia eikä estä heitä toimimasta johtajina. Se määrittelee vain ne roolit, joissa miehet ja naiset kokevat olevansa yleensä enemmän oikealla paikallaan. Tilanteesta, olosuhteista ja mieltymyksistä riippuen naisten voi olla parempi toimia johtajina, mutta useimmiten johtajan roolin ottaminen on miehelle luontevampaa. Riippuuko tämä suuntaus vain kulttuurista, vai onko se osa Jumalan suunnitelmaa, jossa miehen ja naisen roolien on tarkoitus täydentää toisiaan?

6) Heprealaisen käsityksen mukaan mies ottaa johtajan roolin kolmella perhe- ja yhteiskuntaelämän alueella: sosiaalinen vuorovaikutus, opiskelu ja rukous/jumalanpalvelus. Kaikilla näillä kolmella alueella johtamisen tulee tapahtua vain esimerkin voimalla. Keskustelkaa siitä, miten jokainen koti voi olla minitemppeli, kun aviomies, vaimo ja lapset ovat vuorovaikutuksessa keskenään näissä

kolmessa synagogalle ominaisessa tehtävässä. Mitä seurauksia tällaisella toiminnalla oli Apostolien tekojen 2:42:ssa?

7) Paavali tiivistää heprealaisen mieskäsityksen: ”Valvokaa, pysykää uskossa lujina, olkaa miehekkäitä [käyttäytykää/toimikaa miesten tavoin], olkaa vahvoja. Kaikki mitä teette, tapahtukoon rakkaudessa” (1 Kor.16:13–14). Onko mahdollista ”olla miehekäs, toimia miesten tavoin” olemalla vahva ja osoittamalla samalla rakkautta? Miten tärkeää on valvoa ja olla varuillaan Saatanan metkuja vastaan perheen varjelijan roolissa? Jos mies pysyy lujana uskossa, kulkeeko perhe yleensä hänen kanssaan samaa tietä? Lakkaako isä koskaan olemasta isä, vai pitäisikö hänen edelleen opettaa ja johtaa sekä lapsiaan että lapsenlapsiaan kulkemaan Herran teitä?

Sanaselitys

Heprean kielen sana *אמונה* (*emuna*) merkitsee ”usko”, mutta se puhuu enemmänkin uskollisuudesta kuin järjen tasolla myöntymisestä. *Emuna* tulee sanasta *אמת* (*emet*), ”totuus”. Jumala hyväksyy jokaisen uskovan samalla tavalla kuin Hän hyväksyi Abrahamin, sulasta uskosta (Efes2:8), ja tämä usko (*emuna*) tulee Jumalan Sanan totuuden (*emet*) kuulemisesta (Room.10:17). Heprealaiseen miehuuteen kuuluu siis matkia ensimmäistä heprealaista, Abrahamia, ja hänen laillaan uskoa Jumalaan ja noudattaa Hänen Sanaansa, joka on tullut lopullisesti ja täydellisesti ilmi Jeesuksessa Kristuksessa.

Miehuus on ymmärretty väärin monin eri tavoin, mikä on edistänyt miehisen valta-aseman väärinkäyttöä, joka on haavoittanut niin naisia kuin miehiä. Kun miehet toimivat niin, että vahvuus ilmenee rakkautena, he pystyvät täyttämään palvelija-johtajan tehtävän, jonka Jumala suunnitteli heitä varten, ja jonka Jeesus osoitti elämällään ja jota hän vaati opetuslapsiltaan.